

Od obraćenja do oslobođenja

Jean Koechlin

Prema jednoj propovjedi o Poslanici Rimljanima

1. Što Bog misli o čovjeku

Prva tri poglavlja Poslanice Rimljanima iznose nam Božju dijagnozu čovjekova moralnog stanja. Ozbiljan i nedvosmislen zaključak glasi: „Svi su sagriješili i lišeni su slave Božje“ (3,23). Prihvaćamo li tu tvrdnju? Ako prihvaćamo, odgovor je već pripravljen.

2. Bog opravdava

Spasonosno sredstvo objavljeno je već u sljedećem retku: „Opravdat će se besplatno njegovom milošću po otkupljenju koje je u Kristu Isusu“ (3,24). Spasonosno sredstvo za neumoljivi 23. redak jest milost koja opravdava. No kako možemo postati dionicima te milosti? Tako što priznajemo da nam je ona potrebna. To je korak vjere.

3. Postati vjernikom

Kada čovjek prihvati tu milost koja opravdava, postaje vjernikom, to jest otada pripada obitelji praoca Abrahama, oca svih vjernika, kako onih iz Židovstva tako i onih iz ostalih naroda (4,1-8).

Vjernik je, dakle, čovjek koji je spoznao da je grešnik te prihvatio milost ili, drugim riječima, potpunu vrijednost Kristova djela izvršenog na križu za očišćenje njegovih grijeha. On je opravdan, a to znači da Bog na nj gleda kao da nikada nije ni sagriješio.

Na žalost, najčešće nakon kratkog vremena on opet počne činiti neke od svojih ranijih pogrešaka ili grijehâ, a to ga može dovesti do sumnje u iskrenost vlastitog obraćenja. Mora li se on tada iznova obratiti? Sumnja i nesretan je, a to je nenormalno stanje za kršćanina. U svakom slučaju to nije ono što Bog hoće. No tada ga očekuje novo saznanje.

4. Otkrivanje tijela kao izvora grijeha

Zamislimo si, primjerice, nekog kršćanina koji nije u dobrim odnosima sa svojom suprugom, sa svojim poslodavcem ili sa svojom djecom. Obično će najprije optuživati druge da su krivi zbog svađa. No jednog će dana ipak otkriti koju ulogu u tome igra njegovo tijelo. Uvidjet će da je do sukoba došlo zato što postoje dva protivnika. Ako se, dakle, on sâm prestane ponašati kao protivnik, sukob će prestati.

No što to znači „prestati se ponašati kao protivnik“? To znači jasno uvidjeti da je izvor sukoba u tome što dopuštam djelovanje svojoj samovolji, svom vlastitom „ja“ („tijelu“, „staroj naravi“ – sve su to izrazi koji imaju isto značenje). Ta je ljudska narav optužena već u prvom poglavlju Poslanice Rimljanima. Ona, dakle, još uvijek postoji i spremna je djelovati.

Uzmimo kao primjer poznati biblijski prikaz. Kršćanin je nalik divljem stablu (prirodni čovjek) na koje je Bog pricijepio pitomu grančicu (čovjek po Božjim mjerilima). Stoga ga svi njegovi grijesi potiču da, umjesto da njeguje novonarasle plemenite grane, dopušta rast granama staroga stabla.

To je temeljna istina koju svakako moramo otkriti, jer nam ona pomaže razumjeti zašto grijeshimo i nakon što smo primili život od Boga.

5. Kršćanin je složeno biće

Promotrimo malo poblize to otkriće. Kršćanin ima dvije naravi. Kad je problem njegovih grijeha riješen vjerom u Kristovo djelo, preostao je još problem grešnosti: grešna narav koju smo naslijedili od svojih roditelja. Neobraćeni čovjek ima samo jednu narav (onu staru), a i kršćanin će na Nebu također imati samo jednu narav (onu novu). No sve dok je na Zemlji, kršćanin istodobno pripada i Adamovom i Kristovom naraštaju. U njemu su dvije naravi. Iz toga slijedi da u sebi imamo neprijatelja, a to je naše prirodno srce, o kojem je sâm Gospodin Isus rekao: „Ta iz srca izvire zle misli, ubojstva, preljubi, bludništva, krađe, lažno svjedočenje, hule» (Mt 15,19). Nisu drugi krivi što mi grijeshimo, nego naše vlastito srce. Nakon što smo spoznali izvor svog tog nemira, potrebno je nad njim stražariti.

6. Kratka priča za bolje razumijevanje

Pretpostavimo da sam vlasnik nekog manjeg poduzeća i da sam zaposlio nekog čovjeka s čijim sam radom zadovoljan. Imam povjerenje u njega pa ni ne pomišljam da bi on mogao imati ikakve veze s krađama kojih je u posljednje vrijeme bilo u poduzeću.

No jednoga dana slučajno ga zateknem kako se priprema odnijeti kući ukradeni materijal. Zbog nekih razloga ne mogu ga otpustiti. Dakle on i dalje radi kod mene, ali više nemam povjerenja u njega. Nadgledam ga (stražarim) i brinem se da mu se na putu ne nađe kakav materijal koji bi ga mogao navesti na krađu.

Ta nam priča pomaže da razumijemo jednu stranu oslobođenja od vlasti grijeha. Poslodavac predstavlja novog čovjeka, a radnik staroga. Zlo dolazi od ovog drugog. Zbog toga mu se ne smije ukazati povjerenje, treba nad njim stražariti i ne dati mu ikakvu mogućnost da iskaže svoju lošu narav. Primjer je nesavršen, ali nam dobro prikazuje stav koji moramo zauzeti prema svojem „ja“: stražarenje.

Preostaje da još pobliže objasnimo što je zapravo sloboda onoga koji je oslobođen.

7. Oslobođenje

Zamislimo si nekog roba iz doba antike, kojemu gospodar jednoga dana kaže: „Od sada više nisi rob, slobodan si!“ Možda je sve ostalo samo na tim riječima. Možda je rob i dalje ostao u službi svoga gospodara, ali je sada bio slobodan čovjek, bez okova.

U svom prirodnom stanju mi smo kao okovani čvrstim lancima. Kada se spomenu okovi često se pomisli na alkohol, ili drogu, ali postoje i mnogi drugi okovi. „Nekoć ste predali svoje udove za sluge nečistoći i bezakonju“ (Rim 6,19). Okovi predstavljaju robovanje svome „ja“. Sada pak nam je Bog darovao novu narav, koja nas potiče na poslušnost. Može li se služiti dvojici gospodara? Gospodin Isus je rekao, a i iskustvo to dovoljno potvrđuje, da je nemoguće (Lk 16,13).

Već smo spomenuli da kršćanin istodobno pripada i Adamovom i Kristovom naraštaju. Kršćanin na Zemlji uvijek ostaje povezan s Adamovim naraštajem. Grijeh u nama često rađa plodove Adamove naravi – grijeha.

8. Gubitak vlastitih iluzija

Biti oslobođen znači spoznati da od «tijela» koje je u nama ne možemo očekivati ništa dobrog. Božja riječ proglašava: „A sada, kad ste oslobođeni grijeha i postali sluge Božje, imate plod svoj za posvećenje; a svršetak – život vječni» (Rim 6,22). Kod stare naravi nije se ništa promijenilo. Nepouzdan radnik ostaje i dalje nepouzdan, ali ja to znam i zato stražarim nad njim. Kršćanski život – a to je nadasve važno – ne sastoji se samo od svjedočanstva, nego i od stražarenja, to jest budnosti. Vratimo se još jednom prikazu cijepljenog stabla. Sve ono što izraste ispod nakalemljene grančice mora se odrezati. Potrebno je upotrijebiti škare, drugim riječima, bespoštedno provoditi osuđivanje samoga sebe. Mora se paziti i na najmanju zlu misao, uvidati da potječe od našeg starog čovjeka i utišati je. No kako je moguće izdržati tako krut stav?

9. Snaga izvan nas sâmi

Kršćanin spomenut u Rimljanima 7 u neodrživom je stanju. Čujmo što on veli: „Jer dobro koje bih htio, ne činim; nego zlo koje ne bih htio, to činim“ (st. 19). Moglo bi se reći da se nalazi kao u nekakvom glibu. Što se više napreže da iziđe, to dublje propada. On uviđa stanje opisano u 18. stihu, ali ne zna kako se suočiti s tim problemom – jer nema snage. Čemu ti stalni i opetovani porazi? Zato što se taj jadnik trudi da posve sâm iziđe iz gliba. No tada ugleda Gospodinovu ruku, koja je ispružena prema njemu, i spreman je prihvatiti je. Kako bi iskusio oslobođenje te živio u slobodi koju je Gospodin Isus, uz tako visoku cijenu, stekao na križu, čovjeku treba snaga izvana – snaga Svetog Duha. On nam otvara oči da prepoznamo zlo što je u nama. Zatim nas opskrbljuje sredstvima potrebnim da to zlo nadvladamo. Kod kršćanina se to očituje u radosnoj i svjesnoj budnosti, a ne u grozničavom promatranju samoga sebe, koje vodi samo u obeshrabrenost – pa čak i u depresiju. Da bismo, dakle, živjeli sretnim i potpunim kršćanskim životom, moramo vjerom spoznati da je Krist na križu istodobno riješio pitanje grijehâ (množina) kao i pitanje grijeha koji prebiva u nama.

10. Smrt starog čovjeka

Stari čovjek je umro razapet s Kristom (Rim 6,6). Da bismo razumjeli tu izjavu potrebno je poznavati biblijsko značenje riječi „smrt“. „Smrt“ u Bibliji ne znači „nepostojanje“, „nestajanje“ ili „uništenje“ osobe, nego je stanje smrti nepostojanje odnosa s Bogom. Dakle, onaj tko je mrtav, i dalje postoji. Pred velikim bijelim Prijestoljem (Otk 20,11) pojavit će se mrtvaci. Oni postoje. U paklu će se svu vječnost nalaziti bića koja će postojati. Oni će do tada već dvaput okusiti smrt, ali će i dalje postojati.

Smrt „starog čovjeka“ opisuje, dakle, stanje u kojem je čovjek svjestan da njegovo „ja“ postoji, ali u kojem on, također, zna da to „ja“ više ne može imati nikakav odnos s Bogom, te da je nepopravljivo loše.

Prihvatili smo Krista kao svog zastupnika na križu. U tome je temelj našeg spasenja. Prihvatimo Krista i kao Onoga koji nas je oslobodio, kao Onoga u kome je konačno osuđeno naše tijelo, naše „ja“! Bog tijelu nije oduzeo sposobnost djelovanja, nego ga je premjestio u smrt. Zbog toga smo mi oslobođeni grijeha (jednina) i grijehâ (množina).

Često se čuje kako je oslobođenje dugotrajan proces. U praksi, koja je umrljana raznim padovima, to možda i jest tako. No, s druge strane, tu je, kao i kod obraćenja, riječ o činu vjere kojim čovjek prihvaća ono što Bog izjavljuje u svojoj Riječi, naime, da je naše „tijelo“, to jest naše „ja“ umrlo s Kristom.